บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณา (Descriptive research) ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลในตำบลบ่อแก้ว จำนวน 15 คน ตำบลสะเมิงเหนือ จำนวน 13 คน และตำบลแม่สาบ จำนวน 14 คน ทั้งหมดจำนวน 42 คนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในพื้นที่ของตำบลบ่อแก้ว ตำบลสะเมิงเหนือ และตำบลแม่สาบ จำนวน 9,472 คน เก็บข้อมูลจากคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มประชากรในอำเภอสะเมิง จำนวน 3 แห่ง เลือกกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan และทำการสุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน ข้อคำถามผู้ศึกษาสร้างขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index) ได้เท่ากับ 0.84 นำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) (KR_{20}) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71, 0.71 และ 0.75 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.90 เพศชาย ร้อยละ 52.10 มีอายุเฉลี่ย 40.42 ปี ค่าต่ำสุด 25 ปี และค่าสูงสุด 82 ปี ช่วงอายุที่มากที่สุดอยู่ระหว่าง 35 - 44 ปี ร้อยละ 38.40 รองลงมามีอายุระหว่าง 25 – 34 ปี ร้อยละ 31.20 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 87.0 รองลงมาเป็นศาสนาคริสต์ ร้อยละ 13.00 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 84.90 รองลงมาเป็นโสด ร้อยละ 11.00 การศึกษาจบระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ50.30 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 24.00 รายได้อยู่ในช่วง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2,501 - 5,000 บาท ร้อยละ 46.20 และน้อยกว่า 2,500 บาท ร้อยละ 28.40 รายได้หลักมาจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 57.90 รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 18.80

การสนทนากลุ่มคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลทั้ง 3 ตำบล พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจและฐานะความเป็นอยู่ของตนเองมากกว่าการดูแลสุขภาพ แต่หากเป็นผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ ผู้นำชุมชน ส่วนมากจะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมในชุมชนมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ

ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ ผู้นำชุมชน ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมโครงการในกองทุนสุขภาพตำบลมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น เนื่องจาก เป็นการทำให้ประชาชนได้รับรู้และเห็นผลงานของผู้นำชุมชนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ รัชนี สรรเสริญและคณะ (2551) กล่าวว่า การมีกองทุนหลักประกันสุขภาพฯมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ผู้บริหารและบุคลากรในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพฯ ได้มีโอกาสเข้าถึงประชาชนในพื้นที่มากขึ้นในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ86.10) เนื่องจากกิจกรรมการดำเนินงานกองทุนเป็นกิจกรรมเชิงรุกที่จัดให้กับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทุกกลุ่มครอบคลุมประชาชนในพื้นที่ทำให้ประชาชนได้รับรู้ รับทราบ และเห็นผลงานของผู้บริหารที่เป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น สร้างสัมพันธภาพที่ดีขึ้นในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 96.60) ซึ่งส่งผลถึงภาวการณ์ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นๆ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานกระบวนการกองทุนสุขภาพตำบล

ด้านที่ 1 การดำเนินงานตามนโยบายของกองสุขภาพตำบลในดำเนินแผนงานโครงการสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ฟื้นฟูสภาพ และสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ โดยแยกย่อยออกเป็น 6 ส่วนย่อย ดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนสุขภาพตำบล

กลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนสุขภาพตำบล โดยมีการทำประชาคมในพื้นที่ เพื่อขอความคิดเห็นจากประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง ร้อยละ 67.50 มีการดำเนินการคัดเลือกตัวแทนของหมู่บ้านเข้าไปเป็นคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบล โดยคัดเลือกมาจากเสียงข้างมากของประชาชนในหมู่บ้าน ร้อยละ 64.70 และกองทุนสุขภาพตำบล ดำเนินการจัดระเบียบข้อบังคับและแจ้งให้ชุมชนทราบ ร้อยละ 58.90

การสนทนากลุ่มคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลทั้ง 3 ตำบล พบว่า ชุมชนในอำเภอสะเมิง ดำเนินการประชาคมเพื่อขอความเห็นในการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบล เช่นการ เลือกตั้ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กรรมการ การค้นหาปัญหาด้านสุขภาพในหมู่บ้าน การกำหนดกฎระเบียบของกองทุนสุขภาพตำบล แต่การดำเนินการประชาคมดังกล่าวไม่ได้จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ การดำเนินการประชาคมจะจัดขึ้นพร้อมกับการนัดประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านและการนัดประชุมประจำเดือนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกือบทุกครั้ง

ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า กองทุนสุขภาพตำบล ในอำเภอสะเมิง มีกองทุนสุขภาพตำบล จำนวน 1 ตำบล ที่ดำเนินการคัดเลือกตัวแทนหมู่บ้านเข้าไปเป็นคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบล โดยผ่านความความเห็นชอบของประชาชนในชุมชน และอีก 2 ตำบลให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลของตน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (2550) กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้แทนหน่วยบริการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ผู้แทนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้แทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้แทนชุมชน/หมู่บ้าน และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล แต่กองทุนสุขภาพตำบลทั้ง 3 ตำบล มีการดำเนินการประชาคม โดยส่วนมากจะจัดขึ้นพร้อมกับการนัดประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านและการนัดประชุมประจำเดือนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกือบทุกครั้ง ไม่ได้แยกดำเนินการประชุมอย่างชัดเจน ไม่สอดคล้องกับคู่มือระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล) (2551) ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหารฯ มีการดำเนินการประชุมทุกเดือน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาวะสุขภาพของชุมชน

กลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลภาวะสุขภาพของชุมชนโดยมีการดำเนินการค้นหาปัญหาสุขภาพจากข้อมูลที่มีในชุมชน ร้อยละ 82.50 มีการดำเนินการให้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) แต่ละหมู่บ้าน สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาด้านสุขภาพ ร้อยละ 87.70 และมีการดำเนินการทำประชาคมหมู่บ้านเพื่อค้นหาปัญหาด้านสุขภาพ ร้อยละ 70.50

การสนทนากลุ่มคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลทั้ง 3 ตำบล พบว่า กองทุนสุขภาพตำบล มีการนำเอาข้อมูลสถานะสุขภาพจากหน่วยบริการสุขภาพ (สถานีอนามัย)ในพื้นที่ มาใช้ในการสำรวจและเก็บรวบรวมเป็นข้อมูลปัญหาด้านสุขภาพก่อนจะนำไปทำเป็นโครงการด้านสุขภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.3 การนำปัญหาสู่การจัดทำโครงการ

กลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลด้านการนำปัญหาสู่การจัดทำโครงการ โดยมีการดำเนินการรวบรวมปัญหาที่ได้จากการทำประชาคมและเลือกปัญหาที่เร่งด่วน เพื่อจัดทำโครงการเสนอคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ร้อยละ 63.70 และมีการดำเนินการเลือกปัญหาตามความต้องการของประชาชนมาทำโครงการด้านสุขภาพ ร้อยละ 64.70

จากการสนทนากลุ่มคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลทั้ง 3 ตำบล พบว่า กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิงมีการสนับสนุนให้นำปัญหาที่ได้จากการประชาคมหรือปัญหาเร่งด่วนของชุมชน มาดำเนินโครงการในการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลของตนเป็นส่วนใหญ่ และเป็นความต้องการของประชาชนในชุมชนต้องการแก้ไขเร่งด่วนที่สุดมาดำเนินโครงการในกองทุนสุขภาพตำบล

ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิง มีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาวะสุขภาพของชุมชนและการนำปัญหาสู่การจัดทำโครงการ โดยมีการดำเนินการค้นหาปัญหาสุขภาพจากข้อมูลที่มีในชุมชน เพื่อนำมาดำเนินการทำประชาคมหมู่บ้านเพื่อค้นหาปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล) (2551) เน้นการทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคต่างๆ โดยความริเริ่มของประชาชนและชุมชนเอง

1.4 การจัดบริการกิจกรรมตามชุดสิทธิประโยชน์

กลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลด้านการดำเนินงานจัดบริการกิจกรรมตามชุดสิทธิประโยชน์ โดยมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ที่เน้นในกลุ่มเป้าหมายเด็กอายุแรกเกิด ถึงอายุต่ำกว่า 6 ปี ร้อยละ 72.60 มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ที่เน้นในกลุ่มเป้าหมาย เด็กอายุ 6 ปี ถึง ผู้ที่อายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 71.60 มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ที่เน้นในกลุ่มเป้าหมาย ผู้ใหญ่อายุ 25 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 70.90 มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ที่เน้นในกลุ่มเป้าหมายหญิงมีครรภ์ในชุมชน ร้อยละ 72.90 และมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพ ที่เน้นในกลุ่มผู้พิการและทุพพลภาพในชุมชน ร้อยละ 70.50

การสนทนากลุ่มคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบล พบว่า กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิงมีดำเนินการจัดบริการกิจกรรมตามชุดสิทธิประโยชน์ โดยมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ที่เน้นในกลุ่มเป้าหมายเด็กอายุแรกเกิด ถึง อายุต่ำกว่า 6 ปี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โดยมีการดำเนินโครงการ เช่น การจัดซื้ออาหารเสริมให้แก่เด็กในศูนย์พัฒนาการเด็กเล็ก การประเมินพัฒนาการเด็กในศูนย์เด็กเล็ก การสนับสนุนอุปกรณ์ ของเล่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาการเด็กเล็ก เป็นต้น

ในกลุ่มเป้าหมาย เด็กอายุ 6 ปี ถึง ผู้ที่อายุต่ำกว่า 25 ปี มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคในโครงการของกองทุนสุขภาพตำบล เช่น การตรวจสุขภาพช่องปาก การสนับสนุนแปรงสีฟันสำหรับเด็กนักเรียน เป็นต้น

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคที่เน้นในกลุ่มเป้าหมายผู้ใหญ่อายุ 25 ปี ขึ้นไป เช่น โครงการเต้นแอโรบิค โครงการงานกีฬาเชื่อมสัมพันธ์ โครงการวิ่งมินิมาราธอน เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมายหญิงมีครรภ์ในชุมชนมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรค เช่น โครงการอบรมส่งเสริมการใช้เกลือผสมไอโอดีนในหญิงมีครรภ์

ส่วนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพ ที่เน้นในกลุ่มผู้พิการและทุพพลภาพในชุมชนนั้น กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิงทั้ง 3 ตำบล ได้มีการดำเนินโครงการ เช่น การจัดสนับสนุนอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการ เป็นต้น

อภิปรายได้ว่า กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิง มีดำเนินการจัดบริการกิจกรรมตามชุดสิทธิประโยชน์ ทั้ง 5 กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มหญิงมีครรภ์ กลุ่มเด็กเล็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง ต่ำกว่า 6 ปี กลุ่มเด็กโตและเยาวชน อายุตั้งแต่ 6 ปี ถึง ต่ำกว่า 25 ปี กลุ่มผู้ใหญ่ อายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป และกลุ่มผู้พิการหรือทุพพลภาพ สอดคล้องกับคู่มือระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล)(2551) ตามกรอบแนวคิดการจัดบริการสาธารณสุข ของหน่วยบริการในการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพของชุมชน โดยจำแนกตามชุดสิทธิประโยชน์ทั้ง 5 กลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

1.5 การจัดบริการการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับชุมชน

กลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลด้านการดำเนินงานการจัดบริการการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับชุมชน โดยมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ที่จัดในสถานีอนามัย โดยเน้นการค้นหาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย ร้อยละ 82.50

การสนทนากลุ่มคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบล พบว่า กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิงมีดำเนินการจัดบริการการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับชุมชนที่จัดในหน่วยบริการสาธารณสุขโดยเน้นการค้นหาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย เช่น การคัด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กรองโรคเบาหวาน - ความดันโลหิตสูง การออกเยี่ยมบ้านผู้ป่วยโรคเรื้อรัง การออกเยี่ยมบ้านหญิงหลังคลอด เป็นต้น

อภิปรายได้ว่า กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิง มีการดำเนินงานการจัดบริการการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับชุมชนโดยมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ซึ่งได้สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานให้แก่หน่วยบริการสุขภาพที่อยู่ในชุมชน ท้องถิ่น สอดคล้องกับ คู่มือระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่(กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล)(2551) สามารถพิจารณางบประมาณสนับสนุนกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล เพื่อดำเนินกิจกรรมในหน่วยบริการสุขภาพที่อยู่ในชุมชน ท้องถิ่น เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาลชุมชน ศูนย์บริการสาธารณสุข โดยปกติหน่วยบริการเหล่านี้จะได้รับงบประมาณจากต้นสังกัดตามระบบอยู่แล้ว แต่เพื่อเป็นการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพบริการสำหรับชุมชน ระบบหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น อาจสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการกิจกรรมตามความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นได้ตามความเหมาะสม

1.6 การสนับสนุนบริการสุขภาพ

กลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลด้านการดำเนินงานการสนับสนุนบริการสุขภาพ โดยมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุน การบำบัดรักษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร้อยละ 51.70

การสนทนากลุ่มคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบล พบว่ากองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิงมีดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุน การบำบัดรักษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพียงตำบลเดียว โดยได้มีการจัดทำโครงการอบรมนวดคลายปวดเมื่อยสำหรับครอบครัว และการทำสวนสมุนไพรสาธิต

จากการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม อภิปรายได้ว่า กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิง ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุน การบำบัดรักษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพียงตำบลเดียว ไม่สอดคล้องกับคู่มือระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่(กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล)(2551) ตามกิจกรรมที่กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลสามารถให้การสนับสนุนงบประมาณได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค ควบคุมโรค การฟื้นฟูสภาพ และในส่วนด้านการบำบัดรักษานั้นสามารถสนับสนุนได้ในส่วนที่เป็นการบำบัดรักษาโดยภูมปัญญาท้องถิ่นและการแพทย์ไทย/การแพทย์ทางเลือก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ด้านที่ 2 การบริหารจัดการงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบล

กลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลด้านการบริหารจัดการงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับกองทุนสุขภาพตำบลตามเกณฑ์ที่สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กำหนดและแจ้งให้ชุมชนทราบทุกปี ร้อยละ 69.90 มีการดำเนินการสนับสนุนงบประมาณงานด้านส่งเสริมสุขภาพ ร้อยละ 47.90 มีการดำเนินการสนับสนุนงบประมาณงานด้านป้องกันโรค ร้อยละ 79.50 มีการดำเนินการสนับสนุนงบประมาณด้านการฟื้นฟูสภาพ ร้อยละ 53.80 มีการดำเนินการสนับสนุนงบประมาณด้านการบำบัดรักษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร้อยละ 32.50 และมีการดำเนินการสรุปผลการดำเนินงานด้านการเงินทุก 3 เดือน และแจ้งให้ชุมชนรับทราบ ร้อยละ 40.10

จากการสนทนากลุ่มคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบล พบว่า กองทุนสุขภาพตำบลทั้ง 3 ตำบลในอำเภอสะเมิง ดำเนินงานด้านการบริหารจัดการงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับกองทุนสุขภาพตำบลตามเกณฑ์ที่สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กำหนด แต่การสรุปข้อมูลการดำเนินงานด้านการเงินที่เป็นไปตามระเบียบ ให้ชุมชนรับทราบยังมีการดำเนินงานเป็นส่วนน้อย

จากการสนทนากลุ่มของคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลทั้ง 3 ตำบล พบว่า ได้มีการดำเนินการสนับสนุนงบประมาณงานด้านส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนงบประมาณงานด้านป้องกันโรค การสนับสนุนงบประมาณด้านการฟื้นฟูสภาพ และด้านการบำบัดรักษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาจัดทำโครงการในกองทุนสุขภาพตำบล ที่เป็นไปตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 1 การดำเนินงานตามนโยบายของกองสุขภาพตำบลในดำเนินแผนงานโครงการสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ฟื้นฟูสภาพ และสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ ที่มีผลการดำเนินงานในส่วนการจัดบริการกิจกรรมตามชุดสิทธิประโยชน์ การจัดบริการการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับชุมชน และการสนับสนุนบริการสุขภาพ

ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิง มีการดำเนินการสนับสนุนงบประมาณจัดบริการด้านส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนงบประมาณงานด้านป้องกันโรค การสนับสนุนงบประมาณด้านการฟื้นฟูสภาพ การสนับสนุนงบประมาณด้านการบำบัดรักษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ เอี่ยมรอด ที่กล่าวว่า คณะกรรมการคณะกรรมการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพ เห็นด้วยในระดับมากที่สุดที่มีความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการงบประมาณในการรับเงิน จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการจัดทำบัญชี ร้อยละ 58.9 การให้การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการต่างๆ ต้องมีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจน ร้อยละ 60.8 และสนับสนุนงบประมาณในการจัดบริการสำหรับกลุ่มผู้พิการและทุพพลภาพ ร้อยละ 58.9 และ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สอดคล้องตามคู่มือระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่(กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล) (2551) กำหนดแนวทางการสนับสนุนงบประมาณในการจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์ ทั้ง 5 กลุ่มการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับชุมชนและการสนับสนุนบริการสุขภาพ แต่ยังมีการแจ้งสรุปผลการดำเนินงานด้านการเงินให้ชุมชนรับทราบน้อยกว่า 4 ครั้งต่อปี

ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน โดยประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นการค้นหาปัญหาด้านสุขภาพในชุมชน ร้อยละ 57.90 ภาคีเครือข่ายที่มีในชุมชน (เช่น ชมรมออกกำลังกาย ชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น) กองทุนสุขภาพตำบล ดำเนินการร่วมออก กฎ ระเบียบ หรือมาตรการทางสังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพในชุมชนที่ได้มาจากความคิดเห็นและข้อตกลงของประชาชนในชุมชน ร้อยละ 54.50 กองทุนสุขภาพตำบลได้ดำเนินการให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสุขภาพฯอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 54.50 และกองทุนสุขภาพตำบลสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสุขภาพฯ เช่น การตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการให้บริการ เป็นต้น ร้อยละ 59.20

การสนทนากลุ่มคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลทั้ง 3 ตำบลในอำเภอสะเมิง พบว่าส่วนใหญ่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนด้านการวางแผนและการเสนอความคิดเห็นดำเนินการร่วมออก กฎ ระเบียบ หรือมาตรการทางสังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพในชุมชน ยังมีน้อย

ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า กองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิงมีดำเนินการกองทุนสุขภาพตำบลโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุนสุขภาพตำบลฯ สอดคล้องกับ รัชนี สรรเสริญ และคณะ (2551) กล่าวว่า ผลการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ เมื่อพิจารณาระดับของการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 59.8 ชุมชนมีส่วนร่วมด้านแรงงาน กำลังเงิน หรือทรัพยากรอื่นๆ ร้อยละ 29.3 ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กิจกรรม โครงการ ร้อยละ 10.9 จากการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้ง่ายขึ้น มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของกองหลักประกันสุขภาพฯ ร้อยละ 47.4 และยังสอดคล้องกับ ขนิษฐา นันทบุตร และคณะ (2550) ได้เสนอว่า กองทุนสุขภาพชุมชน ต้องเอาประชาชนเป็นประชากรเป้าหมายของกิจกรรมกองทุนฯ ใช้สถานบริการสุขภาพในพื้นที่ที่มีอยู่เดิมมาเป็นเครื่องมือกลไกการดำเนินงานด้านสุขภาพ และทำกองทุนสุขภาพฯให้เป็นสวัสดิการของชุมชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหาและอุปสรรค

ด้านที่ 1 การดำเนินงานตามนโยบายของกองทุนสุขภาพตำบลในดำเนินแผนงานโครงการสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ฟื้นฟูสภาพ และสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้น

ผู้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลที่มาจากตัวแทนผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนมาก ไม่ทราบว่าตนเองมีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้างในการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบล กรรมการกองทุนสุขภาพตำบลที่มาจากผู้นำชุมชนส่วนมากไม่เข้าใจรายละเอียดในการบริหารจัดการกองทุนและคิดว่าการบริหารจัดการกองทุนสุขภาพตำบลเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ในองค์การการบริหารส่วนตำบลควรเป็นผู้นำในการดำเนินงาน อีกทั้งเรื่องการดำเนินการทำประชาคมเพื่อค้นหาปัญหาสุขภาพในหมู่บ้านยังมีการดำเนินการประคมไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้านและประชาชนในชุมชนที่ออกเสียงในการทำประชาคม ส่วนใหญ่มักมีการออกเสียงคล้อยตามผู้นำชุมชนของตนเอง และในส่วนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามชุดสิทธิประโยชน์ ทั้ง 5 กลุ่มเป้าหมายนั้น ผู้คิดและผู้ริเริ่มจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรมต่างๆในกองทุนสุขภาพตำบลยังคงมาจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในชุมชน ตัวแทนหรือแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นส่วนมาก และหากเป็นการดำเนินโครงการที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน อาทิเช่น การเต้นแอโรบิค การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด หรือการเจาะเลือดหาสารเคมีตกค้างในร่างกาย เป็นต้น โครงการกิจกรรมดังกล่าวนี้ ยังไม่มีเกณฑ์ ตัวชี้วัดหรือแบบสอบถามเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการในระยะยาวหรือผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับหลังเสร็จสิ้นโครงการแล้ว และประชาชนในชุมชนยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการรักษาและการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพรและการรักษาแบบพื้นบ้าน เพราะเห็นว่าการบำบัดรักษาด้วยสมุนไพรและการรักษาแบบพื้นบ้าน เป็นการรักษาที่ใช้เวลานานและไม่ได้มาตรฐาน จึงทำให้ไม่ค่อยมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนการบำบัดรักษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในกองทุนสุขภาพตำบล

ด้านที่ 2 การบริหารจัดการงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบล

ด้านการบริหารงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบลมีปัญหาในเรื่องงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการกิจกรรมในชุมชนทำให้เกิดความขัดแย้งในการพิจารณางบประมาณ เช่นการพิจารณาจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันควบคุมโรคที่ต้องเฉลี่ยให้แต่ละหมู่บ้าน การจัดสรรทรายเทมีฟอสเพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลายให้แก่หมู่บ้าน เป็นต้น และกองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิง ยังไม่มีเกณฑ์การพิจารณาตัดสินการจัดสรรงบประมาณที่เป็นข้อตกลงตามมติของประชาชนเสียงส่วนใหญ่ในชุมชน และเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนแน่นอน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบลส่วนมากไม่มีความรู้และความเข้าใจดีพอในรายละเอียดข้อบังคับการเบิกจ่ายเงินของกองทุนสุขภาพตำบล และคิดว่าการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการเป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อนเสียเวลานาน อีกทั้งกองทุนสุขภาพตำบลยังมีการประชาสัมพันธ์การใช้จ่ายเงินในการดำเนินงานในกองทุนสุขภาพตำบล เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ เป็นส่วนน้อย และไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อใช้ในการตรวจสอบงบประมาณการดำเนินงานของกองทุนสุขภาพตำบลในชุมชน

ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนมีปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบลในเรื่องของประชาชนในชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในเวทีประชาคมน้อย ส่วนมากเป็นการประชาคมเพื่อจัดทำแผนในระดับตำบล ไม่ค่อยมีเวทีประชาคมในระดับหมู่บ้าน ประชาชนสนใจในเรื่องเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ มากกว่าเรื่องสุขภาพ ความคิดเห็นในเรื่องสุขภาพที่ได้มาจากการประชาคมของประชาชนในชุมชนจึงมีน้อย อีกทั้งประชาชนให้ความร่วมมือดำเนินกิจกรรมตามระยะเวลาของโครงการเท่านั้น ไม่ทำต่อเนื่องตลอดไป ทำให้การดำเนินงานโครงการกิจกรรมของกองทุนสุขภาพตำบลเฉพาะในระยะเวลาดำเนินโครงการมีการให้ความร่วมมือในด้านการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค ที่จะเห็นจำนวนผู้ให้ความร่วมมือเป็นจำนวนมาก เช่น การออกกำลังกายเต้นแอโรบิค การรณรงค์ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย เป็นต้น แต่ในด้านการฟื้นฟูและการบำบัดรักษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ยังไม่มีโครงการที่สนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องให้เห็นอย่างชัดเจน ส่วนโครงการด้านสุขภาพที่มีระยะเวลาการดำเนินงานยาวนาน เช่น การออกกำลังกายเต้นแอโรบิค การรำไม้พลอง เป็นต้น ทำให้ประชาชนในชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนลดน้อยลงตามระยะเวลาที่ยาวนาน ประชาชนไม่เข้าร่วมกิจกรรมอนย่างสม่ำเสมอ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข้อเสนอแนะ

ด้านที่ 1 การดำเนินงานตามนโยบายของกองทุนสุขภาพตำบลในดำเนินแผนงานโครงการสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ฟื้นฟูสภาพ และสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนหมู่บ้าน เสนอแนะว่า เห็นควรให้มีกรรมการที่จากการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชน โดยเป็นตัวแทนที่มาจากทุกภาคส่วนในชุมชน และควรมีการชี้แจงทบทวนข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ระเบียบ การดำเนินงานกองทุนสุขภาพให้คณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลรับทราบทุกปี และเห็นว่าควรให้มีการประชาสัมพันธ์เรื่องกองทุนสุขภาพตำบลให้ชุมชนรับทราบ การจัดประชุมกองทุนสุขภาพตำบลควรจัดประชุมแยกเฉพาะจากวาระเรื่องอื่นๆ และให้มีการประชุมกองทุนสุขภาพตำบลอย่างต่อเนื่อง และควรมีการเผยแพร่ข้อมูลการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบถึงข้อดีและประโยชน์ในการใช้สมุนไพร

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เสนอแนะว่า กองทุนสุขภาพตำบลควรมีการจัดการอบรมการเขียนโครงการ การชี้แนะการจัดทำโครงการด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนทั่วไปในชุมชน หรือมีการแจกเอกสารเผยแพร่ขั้นตอนการจัดการโครงการที่สามารถดำเนินการได้ในกองทุนสุขภาพตำบล โดยแยกการอธิบายให้เป็นไปตามการจัดบริการกิจกรรมตามชุดสิทธิประโยชน์ เน้นใน 5 กลุ่มเป้าหมาย

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนหน่วยบริการสุขภาพในชุมชน ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้ประชาชนเรียนรู้ในการคิดค้นปัญหาและการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำโครงการในกองทุนสุขภาพตำบลเพิ่มมากขึ้น และ กองทุนสุขภาพตำบลควรมีการกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน ที่ชัดเจนไว้ให้ประชาชนในชุมชนดำเนินการจัดทำโครงการตามแบบแผนที่กำหนดไว้ และเห็นควรว่า กองทุนสุขภาพตำบลควรมีการกำหนดให้ผู้จัดทำโครงการ กิจกรรม หรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพิ่มขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่สำรวจ ติดตามความก้าวหน้าในระหว่างการดำเนินโครงการ กิจกรรมต่างๆ ชุมชนที่เกี่ยวกับจัดบริการกิจกรรมตามชุดสิทธิประโยชน์ เน้นใน 5 กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลให้กองทุนสุขภาพตำบลเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า เห็นควรให้คณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลมีการติดตามผลการดำเนินงานในโครงการ กิจกรรม ที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคนในชุมชนนั้น มีต่อผลการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมสุขภาพของคนในชุมชนมากหรือน้อยเพียงใด ซึ่ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ควรที่จะให้ผู้จัดทำโครงการหรือคณะกรรมการจัดทำตัวชี้วัด หรือแบบประเมินผล นำมาตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้แสดงผลที่ชัดเจน

การดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบล มีหลายปัจจัย แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการบริหารจัดการก็คือ ปัจจัยเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน กองทุนสุขภาพตำบลไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ถ้าขาดความรู้สึกสำนึกในความเป็นส่วนหนึ่งของประชาชน การดำเนินงานตามนโยบายของกองทุนสุขภาพตำบลในดำเนินแผนงานโครงการสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค ฟื้นฟูสภาพ และสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ ถึงแม้ว่าการเตรียมความพร้อมจะทำได้ไม่สมบูรณ์นัก แต่การสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภาครัฐเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นกลไกที่ผลักดันให้เกิดการเริ่มต้นจัดตั้งกองทุนสุขภาพ นอกจากนี้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนก็มีความแตกต่างกันมิติทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน การให้ความสำคัญกับความมีลักษณะเฉพาะของแต่ละชุมชนจะช่วยให้การดำเนินงานตามนโยบายของกองสุขภาพตำบลในดำเนินแผนงานโครงการสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค ฟื้นฟูสภาพ และสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ประสบความสำเร็จได้ การดำเนินนโยบายกองทุนสุขภาพไม่ควรดูความสำเร็จแค่ได้มีการปล่อยเงินเข้าสู่ชุมชนได้ครบตามเป้าหมายเท่านั้น แต่ผลในระยะยาวควรพิจารณาผลทางสังคมด้วย เพื่อให้กองทุนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การดำเนินงานตามนโยบายของกองทุนสุขภาพตำบลในระยะยาว ควรมีการวางแผนอย่างรอบคอบ การเตรียมการที่ดี การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ จะมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้กองทุนสุขภาพตำบลประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงผู้บริหารจัดการโครงการในระดับปฏิบัติจะเห็นว่าคณะกรรมการกองทุนมีความเสียสละ อดทนเป็นอย่างมาก ที่จะเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ในการเริ่มต้นความสำนึกผิดชอบที่เกิดขึ้นน่าจะมาจากประโยชน์ที่เกิดขึ้นอยู่กับส่วนรวมและประชาชนเห็นความสำคัญในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสุขภาพในทางที่จะทำให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านที่ 2 การบริหารจัดการงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบล

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนหน่วยบริการสุขภาพในชุมชน ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้กองทุนสุขภาพตำบลมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบล และมีการสรุปผลการดำเนินงาน งบประมาณดำเนินงาน หลังเสร็จสิ้นโครงการกิจกรรมทุกครั้ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอแนะว่า กองทุนสุขภาพตำบลควรเสนอให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจัดการอบรมชี้แจง การบริหารจัดการงบประมาณให้กรรมการและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนสุขภาพตำบลได้เข้าใจมากขึ้น และกองทุนสุขภาพตำบลควรจัดทำข้อกำหนดกฎเกณฑ์การตรวจสอบงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบลในชุมชน อีกทั้งเห็นควรให้กองทุนสุขภาพตำบล มีการเพิ่มงบประมาณที่ได้มาจากงบอื่นๆ นำไปสมทบใน การพิจารณางบประมาณสนับสนุนกองทุน/พัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนและอื่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นกิจกรรมการบริหารจัดการโดยทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

การบริหารจัดการงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบล ส่วนใหญ่มีการพิจารณาสนับสนุนแผนงานโครงการกิจกรรม 3 ลักษณะ คือ การจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์ การสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยบริการสาธารณสุข การสร้างเสริมสุขภาพโดยประชาชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพ (2550) ที่กำหนดให้สนับสนุนแผนงานโครงการกิจกรรม 4 ลักษณะ คือการจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์ การสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยบริการสาธารณสุข การสร้างเสริมสุขภาพโดยประชาชน และการบริหารกองทุน/พัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนอื่นๆ ซึ่งกองทุนสุขภาพตำบลในอำเภอสะเมิงยังขาดการดำเนินงานในโครงการกิจกรรมด้านการบริหารกองทุน/พัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนอื่นๆ ควรเพิ่มโครงการกิจกรรมด้านการบริหารบริหารกองทุน/พัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนอื่นๆ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารกองทุนสุขภาพตำบลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การบริหารจัดการงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบล การบริหารจัดการที่มีปัญหาในระยะเริ่มแรกนั้นอาจวิเคราะห์ได้ว่าสาเหตุหลักเกิดจากรัฐบาลต้องการเร่งการกระจายทรัพยากรพร้อมกับอำนาจบริหารให้แก่ชุมชน โดยมิได้คำนึงถึงความพร้อมของประชาชนเสียก่อน อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการงบประมาณกองทุนสุขภาพตำบล นับเป็นโอกาสที่ดีของการเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การพัฒนา จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นความพยายามของประชาชนในท้องถิ่นที่จะบริหารจัดการตามข้อจำกัดที่มีอยู่อย่างดีที่สุด ถึงแม้การเริ่มต้นจะมีปัญหาและอุปสรรคบ้างก็ตาม ซึ่งอธิบายได้ว่าประชาชนต้องการเวลาที่จะพัฒนาตนเอง และเมื่อมีความพร้อมก็สามารถดำเนินการได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนหมู่บ้าน ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเวทีประชาคมด้านสุขภาพมากขึ้น มีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัวแทนกรรมการกองทุนสุขภาพตำบลจากชุมชนของตน

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เสนอแนะว่า กองทุนสุขภาพตำบลควรให้มีโครงการ กิจกรรมด้านสุขภาพดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และควรมีการชี้แจง เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนในชุมชนรับทราบและสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม โครงการอย่างสม่ำเสมอ

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนหน่วยบริการสุขภาพในชุมชน ให้ข้อเสนอแนะว่า กองทุนสุขภาพตำบล ควรมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการการประเมิน ตรวจสอบกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนประชาชนชุมชน และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน ตรวจสอบ การดำเนินโครงการงานกองทุนสุขภาพตำบลของตนเองเพิ่มเติม เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบล

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ที่มาจากตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอแนะว่า กองทุนสุขภาพตำบลควรจะเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของตนเองและครอบครัวก่อนขยายไปยังคนอื่นในชุมชน และประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหรือเสนอโครงการด้านสุขภาพมากขึ้นกว่าเดิม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน โดยการดำเนินการสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นการค้นหาปัญหาด้านสุขภาพในชุมชน ภาคีเครือข่ายที่มีในชุมชน มีการดำเนินการ กฎ ระเบียบ หรือมาตรการทางสังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพในชุมชนได้มาจากความคิดเห็นและข้อตกลงของประชาชนในชุมชน กองทุนสุขภาพตำบลควรให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสุขภาพฯอย่างสม่ำเสมอ และควรสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสุขภาพ เพื่อให้นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนสุขภาพตำบล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึง ความพึงพอใจในผลการดำเนินงานของกองทุนสุขภาพตำบลในชุมชน เพื่อแสดงถึงผลการดำเนินงานของกองทุนสุขภาพตำบลในชุมชน

2. ควรมีการศึกษา การประเมินผลการดำเนินงาน ทั้ง 4 ด้านได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมป้องกันโรค การฟื้นฟู และการบำบัดรักษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงโครงการตามชุดสิทธิประโยชน์ เพื่อให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของกองทุนสุขภาพตำบล

3. ควรมีการศึกษาต่อถึงระดับของการมีส่วนร่วมในกองทุนสุขภาพตำบล เพื่อดูปัญหาและอุปสรรค ที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุนสุขภาพตำบล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved